

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

Na pošlj., na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:
Enostop. petlivrst (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Subventcionirana opozicija.

Mlečnozobi pobalin je skrpucal in v »Slovenskem Narodu« objavil članek, ki po svoji neumnosti, zlobnosti, zlaganosti, perfidnosti, nesramnosti in podlosti spominja na najlepše čase najstarejšega slovenskega dnevnika. Pobalin, ki se za ušesi še ni posušil, zmerja S. L. S. s »subventcionirano opozicijo«, ker je »Zadružna zveza« dobila od poljedelskega ministrstva 4000 K za to, da dovoli iz te vsote ustanove učencem zadružnega tečaja v Ljubljani. Če je poljedelski minister dr. Braf, ki je, mimogrede pripomnjeno, češki rodoljub, zet pokojnega dr. Riegerja, — naklonil omenjeno vsoto učencem ljubljanske zadružne šole, je izpolnil le svojo sveto dolžnost nasproti slovenskemu in hrvaškemu ljudstvu, katerega sinovi obiskujejo ljubljansko zadružno šolo.

In če je dovolitev posameznih ustanov prepustil »Zadružni zvezi«, je to zopet le pravilno, ker ima poleg dežele baš »Zadružna zveza« največjo zaslugo za omenjeno zadružno šolo, ki je namenjena celemu slovanskemu jugu.

Zadružno šolo pohajajo zgolj kmečki sinovi s slovanskega juga, in onih 4000 K bo prišlo zgolj v kmečke roke.

A mlekozobi pobalin v »Slovenskem Narodu« je besen, ker je poslala vlada ta denar na Slovensko. Njemu bi bilo ljubše, če bi bili dobili ta denar Nemci ali Italijani. Samo slovanskemu kmetu ga ne privoščijo ta capin!

Naglašamo, vlada je izpolnila le svojo dolžnost, ko je vsaj nekaj storila za pospeševanje zadružnega pouka na slovanskem jugu.

Pri tem ugotavljamo, o čemur smo se prepričali iz prvega vira, da se noben poslanec »Slovenskega kluba« ni prav nič brigal za to zadevo. »Zadružna zveza« je sama nasvetovala vladi ustanove in vlada je nasvetu ugodila, ker se ji je zdel umesten, osobito še, ker se je nadzornik iz ministrstva, ki si je nedavno ogledal našo zadružno šolo, izrekel o njej zelo pohvalno.

LISTER.

Zločinec.

Slika. Spisal Ks. Andrejev.
(Dalje.)

In čudno — Hudè se je po kratkem prerekanju s Sršenom dvignil, plačal svoj delež in se precej opotekajoč poslovil od priliznjene krčmarja. Če bi ga prišla žena domov gonit, ne šel bi za cel svet ne — že iz kljubovonja ne — s sinom Tončkom je pa šel, ker ga je imel rad, prav res rad.

Napotila sta se torej proti domu. Ker se je Hudè močno opotekal, moral ga je slabotni sinko po svojih močeh podpirati, — seveda ni dostikrat mnogo manjkalo, da nista oba štrkljave pobirala. Tako sta se gugala ravno čez most, ko jima nasproti priraca mal, čez mero debel psiček.

»Ali ga vidiš?« se je ustavil Hudè in se prijel za ograjo. »Tega pseta jaz poznam! Da, le poglej ga, — njemu je bolje kakor vsakemu delavcu. Zjutraj meso, opoldne pečenko in zvečer zopet meso. Njegov gospodar ima tovarno, v kateri se muči do sto sestranih delavcev...«

Kuža je obstal in pri medli svetlobi električne svetilke radovedno ogledoval gugajočega se modrijana.

»Kaj me ogleduješ?« se razsrdi Hudè. »Glej, da te ne pograbi in vržem v vodo!« — Res se je spustil proti psetu in

Poslanci niso prišli niti v položaj, da bi se zanimali za to zadevo, nobeden ni napravil najmanjšega koraka ali najmanjši migljaj, že zato ne, ker »Zadružna zveza« niti poslancev obvestila ni o svojem nasvetu, marveč je vse šlo le navadno službeno pot.

A tudi, če bi bil kak poslanec v tej zadevi posredoval, storil bi bil le svojo dolžnost nasproti ljudstvu.

Da so jugoslovanski poslanci v opoziciji proti vladi iz narodno-političnih razlogov, to nikakor ne odveže naših poslancev od pravice in dolžnosti, zahtevati od vlade, da vrši svojo dolžnost v kulturnem in gospodarskem oziru nasproti jugoslovanskim deželam, vlade pa ne od dolžnosti, da ustreže tozadevnim opravičenim zahtevam in potrebam. Vlada je cesarska in ima zapriseženo dolžnost, da skrbi za gnotne in duševne potrebe vseh narodov in vseh dežel. Ako pa te dolžnosti ne izvršuje, je to zanjo sramotno in če prezira kako deželo zato, ker so njeni poslanci v opoziciji, je to lopovščina.

Sramota in lopovščina je pa tudi, če se slovenski list izpodtika, da je vlada vsaj malenkostno vsotico poslala na Kranjsko v podporo slovenskim in hrvaškim kmečkim sinovom in če to dejstvo zlorablja celo za bevskanje proti stranki, ki ji pripisuje zaslugo, da se je to zgodilo.

Liberalna stranka hoče tedaj naravnost preprečiti, da bi vlada pošiljala kaj denarja v podporo kmečkih sinov na Slovensko.

Ali je duševno normalen človek, ki ima le količkaj vesti, sposoben spisati tak lopovski članek?

Znamo, da je spisal članek nezrel mladenič ali zmešan poba, ki je še potreben brezovke in podobnih vzgojevalnih sredstev.

Stvar dozorelih mož, ki imajo odločevati o »Slovenskem Narodu« je, da ne dopuščajo, da bi bili predali glasila liberalne stranke torišče za bolestne ekspektacije napol zlobnega in napol umobolnega mladiča.

Če pa to dopuščajo, potem so sokrivi, potem jih zadene odgovornost.

In ker so ti odrasli možje obenem vodilni v liberalni stranki, zato nalagamo

odgovornost za take izbruhe liberalni stranki.

Posledice ne bodo izostale!

Laški šovinizem.

Prilikom velikega konjskega sejma v Vidmu mestna oblast je bila dala tiskati tudi slovenski dotični razglas, in to ne iz ljubezni do Slovencev (kaj pa še!), ampak samo da privabi in olajša pristop avstrijskim slovenskim podanikom. Povsem naravno in pravilno, da se Slovincem slovenski govori! In vendar — apriti cielo! to je laške šoviniste tako razdražilo, da vika in krika radi tega narodnega zločina ne bo kmalu konec. Najprej se je tragično razkoračil in vzvišeno-patetično-komično ugovarjal neki župan avstrijske Furlanije, kateremu je bilo, menda po pomoti, poslanih nekaj izvodov omenjenega razgla. Takoj za tem se je zadržlo znano iredentovsko glasilo iz Vidma, ki bi najraje vse Slovence skupaj požrlo. Istočasno je bilo že znano v Rimu, in »Giornale d'Italia« je skočil na noge, češ, da barbari so že malo da ne pred Rimom! Za tem seveda se je vse, kar ni pametnega, zavzelo in onega skromnega, a logičnega razgla je doletela nepričakovana čast, da je postal važnejši, nego vsako vzhodno in zahodno vprašanje, pa tudi grozovitejši nego sam messinski potres!

No, kako je vse to malo in smešno! Ti ubogi laški časnikarji naj pogledajo rajši koliko vsakojakih angleških, francoskih in nemških napisov, razglasov in vabil jim mrgoli po celi Italiji. In sami jih napravljajo, da se prilizujejo mogočnim tujcem! Ali ni to tisočkrat bolj sramotno, nego da videmski župan pošlje slovenski razglas za Slovence v slovenske dežele? Oh, šovinistična logika!

Izpred sodišča.

Nadaljevanje razprave o zadevi nemških napisnih desk v Ljubljani.

Priča J o h a n (sedaj Ivan) J a s e n c je pustil svojega »Johana« prostovoljno odstraniti.

Priča J o s e f B o c k (klobučar) izpove, da je prišel k njemu v trgovino nek mlad neznan mu človek ter ga vprašal: »Boste vzeli tablo dol?« Priča: »Bom!« Neznanec: »Daste roko, da se bo to res zgodilo?« Priča mu je segel v roko, pristavil pa, da mu mora tudi on zagotoviti, da ne bo kakšnega kravala. Čez pet minut pozneje je bila tabla že zdolej.

Priča B a c k (trgovina bazar 25 na Starem trgu) priseže kakor Goldstein, pokrit. Izpove, da so prišli trije gospodje mimo, pa ga opozorili, naj pusti nemške napise prostovoljno dol. To je priča tudi storil.

Priča A n a S t a d l e r izpove nemško. Pravi, da je izmed množice na Starem trgu prav dobro spoznala obtoženca Windischerja in celo videla, da je množici aplavdiral, ko so po sosednih trgovinah snemali table.

Tako izpove tudi njena hči, ki je med množico spoznala tudi obtoženca Voduška. Slišala je vpitje: »Nemški napisi in table dol!« Kaj sta obtoženca Vodušek in Windischer vpila, tega priča ne ve.

Priča M. M i c e l i, prodajalka pri Eberlu, je slišala enega izmed množice kričati: »V petih minutah tablo dol, drugače jo razbijemo!« To je bil obtoženec Lotrič, katerega priča pri predloženju spozna. Obtoženec pa napram priči trdi, da to ni res.

Priča M. H u b e r, prodajalka pri »Bazarju 25«, pravi, da je slišala vpiti »Bazar dol!« Ni bila prav nič v strahu. Obtoženec Vodušek je res prišel tja, pa je le prijazno nasvetoval, naj nemške napise odstranijo.

Priča J o s. G ö t z l zapriseže pokrit ter izpove (nemško): Pride mlad mož k meni in pravi, naj tablo dol denem. Izmed demonstrantov je spoznal obtoženca Lotriča, kot tistega, ki je kričal: »Judje in Nemci iz Ljubljane!«

Priča G o t t f. G ö t z l priseže isto tako in pravi, da je bilo pred njegovo prodajalno mnogo ljudi, ki so vpili: »Zdaj pride žid in Nemci!« »Mene so prav prisilili, da sem tablo dol snel.« Spoznal je obtoženca Lotriča, ki je šel proti njemu in mu grozil: »Ti proklet jud ti!« Obtoženec Lotrič ugovarja.

bi pri tem skoro padel, da ga ni sinko vjel za suknjič.

»Pojdite, ata,« je prosil Tonček, —

»ljudje se vam smejejo.«

»Kaj — zakaj se smejejo! Morda mislijo, da so pametnejši od mene? Norci so, — da, večji norci, — lopovi so! Ali ni to grdo, — temu psetu so dali ime »Marks«. Pfu, — ime takega moža dajo taki-le mrcini! Grdobe vseh grdob!«

Opotekal se je dalje. Ludje so postajali in gledali za njim. Sin Tonček ga ni več opiral — ostal je par korakov zadaj, — sram ga je bilo lastnega očeta. Ta pa se ni mnogo zmenil za pozne gledalce; zabavljaj je polglasno še dalje čez gotove ljudi in sploh čez cel svet. V bližnjem nasadu se je naposled opotekel, močno hropeč, na prvo klop.

»Tonček, sem pojdi! Tukaj sedi, poleg mene.«

»Kaj hočete? Dalje pojdite!«

»Sem sedi, pravim!« tolče Hudè s roko po klopi. — Tonček je ubogal.

»Tako, — vidiš... Očeta moraš vedno ubogati — kaj te ne učijo tako v šoli? Ne, — kaj, — povej,«

Tonček zdelhaje prikima.

»Prav, — saj nič ne rečem, — priden si že. Če bo vse prav, boš še kdaj nekaj več kakor jaz, tvoj oče.«

»Ata, pojdiva no dalje.«

»Počakaj, — da se pogovoriva. — Ti si še lahko gospod, — v šole te dam... Ali bi rad hodil v gimnazijo?«

»Rad, — ali v tako-le omazani obleki me niti ne sprejmejo. — Že sedaj me je sram, ko vidim, — da sem najbolj raztrgan izmed šolarjev.«

»Ali te kdo zasramuje radi tega?«

»Tisto ravno ne, — ali meni je tako težko, — mnogi so v delavnik lepše opravljeni, — kakor jaz v nedeljo...«

Glas se mu je tresel in v očeh so se zabletele solze.

Hudè ga je imel rad in zato so ga te očitajoče besede precej nemilo dirnile. Nikdar se ni domislil, da se že tudi dvajsetletni dečki tokoli zavedajo. Za hip je celo pripoznal lastno krivdo, — samo za hip, — takoj pa so se dvignile druge misli. Ni moja krivda, ker so otroci raztrgani. Lopovi so drugi, ki hodijo v svili in baržunu, — delavca pa ne plačajo toliko. Da bi družino pošteno oblekel. — Da, jaz sem nedolžen, — revež sem, — saj bi imel rad vse lepo oblečene, ženo in otroke, — pa ne morem. Stanovanje, hrana... vse je tako pretirano drago, — ne morem, — ne morem...«

»Ata, zakaj toliko popivate, — mama je jokala,« mu je očital sin med ihtenjem.

Dolg je bil molk, ki je sledil temu očitaniu. Hudè si je izpraševal vest. — Preslepiti je hotel samega sebe: Popivam? Seveda popivam, — saj drugi tudi! Zakaj pa oni niso raztrgani? In če pijem, saj tudi delam, — mnogi pa nič ne delajo in vendar še več pijejo kakor on. Zakaj ni pravice na svetu! — Oglasili pa so se skoro tudi nasprotni glasovi: Vendar je mno-

go delavcev lepo oblečenih — in veliko jih ima celo manjšo plačo. Tudi otrok ima nekateri, — vsi so čedno opravljeni. Resnica je tudi, da od tistih še nikogar ni videl sobotni večer v gostilnah. Prejmejo plačo in gredo naravnost domov. On, — zakaj on ne tako? — Če bi se vsaj mogel odvaditi! — Sicer tiste dve, tri krone, ki jih potroši v soboto, tudi ni še vse... Razvedri se vsaj nekoliko. — Vendar — to soboto dve kroni, ono soboto tri — pet — v enem mesecu deset kron... Lahko bi zanje kupil Tončku novo obleko, da ga ne bo sram pred sošolci. — Da, odvaditi se hoče, — prav gotovo se odvadi!

»Nič ne jokaj, Tonček! Prihodnji mesec ti kupim novo obleko, — jeseni pa te vpišem v gimnazijo. Gospod boš še, — rekel sem že, gospod... Ne bo ti treba toliko trpeti, kakor meni. Z glavo si boš služil kruh in lepo oblečen boš hodil. Da, tako bo! — Zdaj pojdiva!«

Hudè se je dvignil. Nočni hlad in resno premišljevanje sta ga precej iztremila, ni se več toliko opotekal. Sin Tonček se ga je oklenil za roko:

»Ata, kaj res ne boste več pili?«

»Ne, — ne bom! Obleko ti kupim, le priden bodi. Tudi Minki kupim novo krilce in Pepčku nov slamiček.«

»Kaj pa mami?«

»Mami, — mami tudi celo obleko.«

»Lepo?«

»Prav lepo, — modre barve, — križasto.«

(Dalje prihodnjič.)

Priča Viktor Stadler izpove, da je bil zelo v strahu, ko je videl množico snemati table. Videl je tudi obtoženca Lotriča, kako se je pripravil za Götzeljem.

Priča Franc Drešar, mestni stražnik, izpove, da je spoznal Lotriča in čul, ko je vpil: »Table dol!« Lotrič ugovarja, češ, da bi bila dolžnost stražnika, če je on (Lotrič) res to storil, da bi takoj proti njemu nastopal. Priča se izgovarja, da je bilo preveč ljudi, da bi brez asistencije mogel kaj uspešnega ukreniti. Svaril pa je ljudi in jih izkušal razgnati.

Priča Pavla Zavrl, natakarija pri »Sternwarte«, izpove, kako je prišlo šele drugega dne v gostilno več fantov z vprašanjem, zakaj se nemški napis ni odstranil. Rekla jim je, naj se tozadevno z gospo zmenijo. Obtoženec Podržaj, vprašan, če je izpovedba priče resnična, govori, da je on (Podržaj) sam prišel v gostilno. Priča obstane pri svoji trditvi, dostavi pa na vprašanje, če so bili kaj v strahu, da prav nič.

Priča Julius Elbert, priseže in izpove nemško: Dne 21. septembra, krog 1. ure popoldne, pride k meni komi in mi pove, da so sprednjo tablo vrgli v vodo (najbrže šele reklamne napise, ker velika tabla je prišla šele pozneje na vrsto. Op. poroč.). Odredil sem, da se trgovina pusti zaprta. Odstranitev table sta zahtevala dva mlada fanta. Proti »Narodni kavarni« sem videl gručo ljudi, sredi med njimi pa kavarnarja Krapeža, ki je ljudi hujškal z besedami (doslovno): »Preteče noč Kastnerjevo tablo dol!« Poleg Krapeža sem videl tudi župana. V strahu, da se ne bo kaj hudega zgodilo, sem pri Kirbischu telefonično zahteval asistenco orožništva. Med tem so prišli ljudje že z lesto, odtrgali napisno tablo ter jo vrgli v vodo. Nesla sta jo dva mlada fanta. Ko pride župan mimo nas, sem od njega zahteval red, in sicer na njegovo odgovornost. Župan pa je odgovoril, da on za red ne prevzame nikake odgovornosti. Zato sem županu tudi rekel: »Ob wir hier ganz vogelfrei sind?« Med nestrpnim čakanjem je vendarle prišla orožniška pomoč, na čelu ji ritmojster. V tem hipu so se demonstranti porazgubili v razne ulice. Obtoženec Cerar pa je napram orožnikom vpil: »Abzug! Schuft!« Kdo je veliko tablo vzel, ne vem. Tabla je bila stara, mogoče 40, mogoče pa tudi 80 let. Bila pa je več vredna, kakor nova in jo cenim več kot 60 kron. Krapež ni bil njegov stalen odjemalec in se le čudi, da bi se bil Krapež res tako zavzemal za varstvo njegove trgovine.

Nato ukrene sodni dvor predložitev obtožencev s pričo. Priča pozna Bukovnika, Kranjca in Cerarja. Le-ti so se udeležili demonstracije pred Kastnerjevo trgovino.

Obtoženec Krapež, vprašan, kaj ima na izpoved priče odgovoriti, pravi: Ni resnica, kar je govoril. On ni resnice govoril zaradi lestve. (Pojasnuje svojo prvotno izjavo, oziroma zagovor.) Tudi glede Kunca in lestve ni resnice govoril. Rebekova delavca, Fatur in Kranjc, sta bila najprvo pri Kuncu, kjer sta na njegovo (Kunca) naročilo odstranila tablo, potem šele sem jaz fantu (Kranjcu) naročil, naj gre iskati moje lestve, ki je slovela pri Kastnerju. Priča temu ugovarja. Krapež: Gospod Elbert, ali Vas ne bo sram, če me srečate, ko tako govorite? Ko zagovornik dr. Švigelj stavi na pričo nekaj vprašanj glede časa, se Elbert obotavlja, da mu ne bo odgovarjal. — Dr. Švigelj: Jaz pa zahtevam! — Elbert: »Dann bitte mich in meiner Muttersprache zu fragen.« — Na vprašanje zagovornika dr. Novaka, komu so veljale psovke »Abzug! Schuft!«, pravi Elbert razborito: Dem Rittmeister, das ist doch klar! — Dr. Novak: Ne, to ni tako »klar«, kakor Vi mislite. »Die Gendarmerie ist nicht Schuft!« Ali ni morda to Vam veljalo? — Priča to zanika.

Vmes poseže obtoženec Krapež, narkar ga predsednik ukori: Krapež, bodite dostojni! — Dr. Švigelj razjarjeno: Gospod predsednik, ne morem se načuditi proti takemu postopanju! Tukaj se dajejo ukori in onemogoča se zagovorništvo vršiti svoje pravice. Mi se moramo potegniti za naše kliente!

Sledi zaslišanje izvedencev Petrina in Pristova, ki izjavita, da je bila odstranjena tabla k večjemu 6 kron vredna. Napram trditvi Elberta, da je nova tabla ravno tiste velikosti, kot prejšnja, izvedenca izjavita, da to ni res, ampak da je nova tabla precej krajša.

Za Elbertom se zasliši njegov uslužbenec Anton Gospodarič kot priča. Zahteva izrecno nemško izpoved, češ, da slovensko slabo razume. Priča slika dotično situacijo bistveno tako, kakor njegov šef. Obtoženca Cerarja pozna; videl ga je, kako je trgal reklamne table. Slišal je tudi vpiti: »Abzug! Pfui! Schuft!« Tudi je videl Krapeža stati pred kavarno,

in kako se je isti pomikal proti Kastnerju ter vpil: »Se Kastnerjevo tablo dol!«

Ko zagovornik stavi na pričo neko vprašanje, mu ta osorno odgovori: »Ich verlange eine deutsche Frage!«

Priča Jožefa Krajšek, kuharica pri Elbertu, izpove le, da je slišala vpiti: »Kastnerjevo tablo dol!« Kdo je to vpil, ne ve.

S tem je bilo ta dan zaslišanje prič zaključeno.

Temu zaključku pa je sledil še burni zaključek razprave. Med pričo Elbert in zagovorniki ter med poslednjimi in dr. Neupergerjem je nastala ostra, razburljiva debata glede cene vrednosti Kastnerjevih tabel. Nasproti oceni Elberta so zagovorniki solidarno zavzemali stališče, da dotične reklamne table ne vsebujejo za Kastnerjevo trgovino prav nobene odškodnine, ker takega reklamnega materiala dobi vsak trgovec od vnanjih trdk zastoj kolikor jih hoče in morajo biti take vnanje tvrdke le vesele, če jih naši trgovci sploh hočejo uporabljati za reklamo. Zagovorniki so zahtevali, da Elbert predloži glede velike table knjigo inventarja, a za reklame pa dotično korespondenco, iz katere bi bilo razvidno, na kak način je prišel Elbert v last reklamnega materiala. Stavijo tudi predlog, da se o ti zadevi zaslišijo izvedenci, t. j. lastniki drugih trgovin Kastnerjeve branže. — Dr. Neuperger se protivi. Elbert pa je končno glede cene odškodbe precej retiral.

Ob 7. uri predsednik preloži obravnavo na prihodnji dan in to naznani pričam v nemščini. Odhajajoče občinstvo kliče: Slovenske priče bi tudi rade vedle, kdaj pridit! — Zagovorniki stavijo predlog, da predsednik tudi slovensko razglasi prihodnjo obravnavo. To se je storilo.

OBRAVNAVA TRETJEGA DNE.

Začetek ob 9. uri dopoldne.

Še predno se prične nadaljevanje zaslišanja zaostalih prič, se oglasi namestnik državnega pravdnštva dr. Neuperger k »kratki izjavi«.

Dr. Pegan je včeraj — — — Dr. Kokalj: Pegana ni tukaj, prosim, potrpite! — Dr. Kokalj gre iskati dr. Pegana. Vrneta se kmalu oba v dvorano. — Dr. Neuperger zopet prične: Gospod dr. Pegan pravi, da izrabljam v slučaju Lovšin-Skof privatne razgovore obtožencev s člani državnega pravdnštva. Temu nasproti izjavim, da sta oba obtoženca Lovšin in Skof prišla včeraj med uradno uro k članu državnega pravdnštva dr. Pajnič ter mu izpovedala o svoji zadevi. Dognalo se je, da Lovšin ni bratranec dr. Pajniča; sorodstvo med njima se sploh že ne da zasledovati, tako oddaljeno sta si sorodna. Dr. Pajnič je torej le svojo dolžnost storil, da mi je to povedal, kar sta mu obtoženca izjavila. Prosim, da se to izrecno fiksira.

Dr. Pegan: Če je dr. Pajnič postopal kot uradna oseba, naj bi bil to res uradno in oficielo storil. Dolžnost njegova bi bila, da izpovedbi obtožencev stavi na protokol in da se to tukaj prečita. Tega pa dr. Pajnič ni storil; stvar ima torej vendarle privatni značaj.

Predsednik: Jaz sploh ne vem, kako je prišel dr. Pajnič s to zadevo v zvezo. Tukaj se o tem ni ničesar obravnavalo. Kar začudil sem se, ko to čitam v listih.

Dr. Pegan: Pač! Zadeva se je ravno tukaj obravnavala!

Predsednik: Seveda, zopet le na Vaši strani.

Dr. Pegan: Ne, obravnavalo se je tudi na oni strani, pravzaprav tam se je začelo. Jaz sem bil sprva toliko koncilijant, da imena dotičnega člana državnega pravdnštva sploh nisem imenoval. Zahtevali pa so gospodje tovariši, naj pridem z imeni na dan. Tako je prišlo ime dr. Pajniča v sodno dvorano in od tu v javnost.

Dr. Neupergerju ta stvar seveda ni všeč, zato mu dr. Pegan odločno zakliče: »Uvedite pravilno postopanje proti neznanim storilcem, pa se drugič sličnih nepriklah lahko obvarujete.«

Dr. Pegan predlaga za svoja klijenta Lovšina in Skofa zaslišanje prič hišnika in hišnice v Mahrovi hiši. Priči sta se namreč celo smejala, ko sta obtoženca spravila črke od zida dol, torej o kakem strahu niti ni govora.

Dr. Neuperger se protivi vsem tem predlogom; glede predloga dr. Pegana pa je mnenja, da so »priče same sumljive«.

Dr. Pegan: Pri Vas smo se že marsikaj naučili.

Predsedniku ti razgovori niso všeč.

Dr. Pegan: Razumem, da je gospodu predsedniku mučno, če se v »obrokih« govori. Tega kriv pa je državni pravdnik s svojimi izjavami, s katerimi je današnja obravnavo pričel. Protestiram odločno,

da se politika vmešava v sodno dvorano. Ni prav, če državni pravdnik stavi dogodke 18. septembra v zvezo z dogodki 21. septembra. Dogodki 18. septembra nimajo prav nič opraviti z dogodki 21. septembra. Kar se tu sedaj obravnava, to je v zvezi z odmevi vojaškega streljanja 20. septembra. Za 20. september pa so krive razmere v Ljubljani. Dogodke dne 18. septembra so pa povzročili dogodki v Ptuj.

Nadaljuje se nato zaslišanje prič.

Klara Elbert, žena trgovca Elberta je čula tisti »špektakelj«. Ljudje so prihajali čez Čevljarski most in Židovske ulice. Čula je splošno kričanje: »Kastnerjevo tablo dol!« Reklamno tablo je odtrgal Cerar. Videla je Krapeža, pa kaj je govoril, tega ne ve.

Priča Rudolf Janc, skladiščnik pri Kastnerju izpove slovensko, da je Krapež res prišel do njega ter mu rekel, da bi bilo dobro, če bi se tabla dol dala, da bi jo fantje ne odtrgali. Priča pa je Krapežu rekel, da gre k šefu in mu to pove. Pozneje sta tablo res dva mala fanta odtrgala in odnesla.

Dr. Švigelj predlaga, da se to natančno protokolira.

Dr. Neuperger: »Se vidi, kako se priče begajo.«

Zagovorniki: »Vaše priče seveda se kar nič ne motijo.«

Vprašanju: ali je Elbert prijatelj Slovencev, ali ne, se drž. pravdnik odločno protivi.

»Nič posebnega ni bilo,« pravi priča Fran Zafran, trgovski vajenec pri Kastnerju. On je slišal vpiti »tablo dol!« Ko so to vpili, je videl tudi Krapeža, ki pa ni vpil. Prišel je k njemu in Jancu ter rekel prijazno: »dajte rajše table sami dol.«

Predsednik: »Ali ste slišali, da bi bil Krapež vpil: za večerajšnjo noč Kastnerjevo tablo dol?«

Priča: Ne! Pa bi moral slišati, ker sem stal ves čas na voglu, od začetka, pa dokler so orožniki prišli.

Dr. Neuperger: Kaj ste pa tam ves čas delali?

Priča: Kakor navadno vsak dan, čakal sem, da odprem trgovino.

Predsednik: Kje je bil g. šef?

Priča: G. Elbert je prišel od Kirbiša in šele, ko je župan prišel.

Nič posebnega ne izpove priča Gustav Kastner. Govori izključno le nemško. Vrednost table tudi on visoko ceni. Zagovorniki so eden kot drug radovedni, kaj je z inventarjem.

Predsednik se nekaj časa temu ustavlja, potem pa pravi proti priči: »Also die Herrn Verteidiger kaprizieren sich wegen Inventar.«

Dr. Pegan in tovariši: »O, prosimo, g. predsednik! Vprašati se bo pač še smelo.« Kastner nato pove, da je bil zadnjič inventar v l. 1905. Glede reklamnih tabel se pokličeta izvedenca gg. Lenček in Weibl. Nastala je zopet mala praska med zagovorniki in državnim pravdnštvom, med občinstvom pa precej veselosti, ko je dr. Kokalj izvedenca vprašal: »Za koliko bi pa vi šivanko napravili.« Dr. Neupergerju namreč ni šlo v glavo, da je ves reklamni material takozvani »Massenartikel«, ki se ne da posamezniku delati in ga je drugače oceniti, kakor druge izdelke.

Bolnica, ki sama prinese zdravniško spričevalo.

Poliksena Črvena, prodajalka pri Kirbišu, bi morala biti zaslišana kot važna priča. Šla je k zdravniku, ki ji je napravil spričevalo, da z ozirom na nervozno stanje ni možna pričevanja. Zagovorništvo zahteva, da se osebno zasliši, če je tako bolna, tedaj na domu, sicer pa se zahteva oficielo zdravniško spričevalo. Zvedelo se je namreč, da je priča sama prinesla spričevalo, da je bolna, k sodišču. Predsednik pravi, da v tem primerno ukrene.

Robert Harman, bivši topničarski nadporočnik, kot priča zaslišan, pravi, da o dogodkih v Mahrovi hiši ne ve drugega, kakor kar je od svojih ljudi zvedel, ko je prišel domu. Ima pa za odstranjenje črk 275 K škode. Takih črk ne dobi več.

Predsednik dr. Pegamu: »Frage gefällig?«

Dr. Pegan: »Predlagam zaslišanje hišnika, potem, da se konstatira, kdo je bil takrat, ko so črke dol jemali, v strahu. Glede izjave priče Harmana pa, ki trdi, da ni našel za črke primerne vzorca, se zelo čudim, da je g. Harman ta vzorec po celotnem mestu zastoj iskal. Naj bi bil le malo doma pogledal, pa bi ga bil s koščkom papirja našel. Še danes se vidi, kje so stale prejšnje črke; prav lahko se jih kopira, ali pa fotografira. To je za obtožbo važno, ker bi si bil nepotrebnih stroškov na račun mojih klientov lahko prihranil.

Dr. Neuperger: »Ja vidite, to mu pa res ni prišlo v glavo.«

Bivša Mahrova gospodinja, Antonija Podtisek, se ve spominjati, da je prejšnjega dne prišel nekdo k nji, pa je rekel: »napis dol, drugač ga bomo s silo spravili.« Res je drugi dan po kosilu prišel, pa je prišel trgati črke napisa. Videla sem to skozi zaprto okno. Ko je bil gotov, je še hišnika zahteval, da pobere tiste črke po tleh. Ker hišnika ni bilo, je malo pozabavljaj, kaj je to za ena hiša, ki še hišnika nima, in da se mora človek sam »martrati«. Šel je po črke, jih naložil v šajtrgo ter pripeljal na dvorišče. Poznam, da je to bil Lovšin.

Obtoženi Lovšin to izpoved popravlja. On je le gor prišel vprašat, če je g. Mahr doma.

Dr. Pegan: »Priča, ali se spominjate, da bi bil takrat rekel, da je prišel od magistrata?«

Priča: »Ne!«

Dr. Pegan: »Kako pa ljudje, ali so bili hudi, ali so kaj vpili?«

Priča: »Da, živio so vpili.«

Dr. Pegan: Živio, no, to je menda še dovoljeno. Kaj pa, ali ste Lovšina večkrat videli in ali je takrat mirno postopal?«

Priča: »Da!«

Dr. Neuperger ugovarja temu vprašanju, češ, da to ni prav nič važno, kako se je obtoženec takrat zadržal.

Dr. Pegan: »To je ravno važno, ker Harman izjavi, v kakem velikem strahu so bili takrat pri Mahru.« (Zopet proti priči): »Ali se je Harman, ko ste mu to povedali, jezil?«

Priča: »Ne.«

Dr. Pegan: »Kdo je še gledal, ko so črke dol metali?«

Priča: »En sluga, pa ena gospodična (Julija Komljanec).«

Dr. Pegan: »Zahtevam, da se Hrovati vabi kot priča, pridržim si tudi pravico, da se Julka Komljanec osebno vabi.«

Dr. Pegan: »Ali ste se takrat smejali?«

Priča: »Ne.«

Dr. Neuperger ugovarja, češ, da to ni merodajno, če se je smejala.

Dr. Pegan: »Kaj pa! Samo to je merodajno, kar vi predlagate!«

Pridejo na vrsto Mahrove črke. Harman pravi, da je bilo 22 črk, 1 pika in 1 veznica. Izvedenca (prejšnja) si ogledata črke, katerih ni nobena cela. Tudi zagovornik dr. Pegan se zanima zanje. Predsednik proti dr. Pegamu: »Kaj pa pripovedujete tu, bom že jaz razložil!« Dr. Pegan: »Storim le svojo dolžnost!« Dr. Pegan gre še bližje k izvedencema, ki lomita črke, da je kar veselje. Zato tudi dr. Pegan napravi pri več črkah poskus; kar drobilo se je iz njegovih rok. Predsednik, kakor v strahu, da dr. Pegan s tem povzroča bogve kako škodo, zakliče: »Gospod zagovornik, prosim, nikar ne lomite!« Dr. Pegan: »Nič bat se, če bom kaj škode napravil, bom pa plačal!«

Izvedenec Lenček ceni te črke v takratni vrednosti za lastnika na K 120; k večjemu K 140. Drugi izvedenec ceni na 2 K. Ko se mu pove, da je tovariš veliko nižje cenil, je djal, da je to čisto naravno, kajti izvedenec Lenček je v tem res bolj strokovnjak, kot on. Osredna ocena črk tedaj znaša komaj 40 K; Harman pa zahteva 240 K. Dr. Neuperger s to ceno ni zadovoljen, še manj pa Harman, ki mu je strašno hudo po starih črkah. Dr. Pegan: »Zato ima pa sedaj lepe nove.«

Predsednik: »Pa jih vi plačajte!«

Dr. Pegan (z nasmehom): »Kaj bom jaz plačeval, saj njemu koristijo, ne meni.«

Bivši mestni stražnik Miha Korenjak opisuje tedanjo situacijo pred Mahrovo hišo. Bilo je polno ljudi, on pa sam.

(Dalje.)

Dnevne novice.

+ **Osebna vest.** Deželni glavar pl. Šuklje in deželni odbornik dr. Lampe sta se danes odpeljala na Dunaj. Deželni glavar ostane na Dunaju v državnem zboru, dr. Lampe se vrne v ponedeljek.

+ **Zveza slovenskih odvetočnikov** je imela v nedeljo, dne 18. t. m. svoj redni občni zbor v mestni posvetovalnici ljubljanski ob prisotnosti zadostnega števila društvenikov iz Koroške, Štajarske in Kranjske. Predsednik dr. Karol Triller je v daljšem poročilu obrazložil zvezino delovanje v preteklem letu ter se je spomnil zlasti tudi v tem času zamrlih članov gg. dr. Dečko (Celje), Srnc (Maribor) in Kapus (Ljubljana). To poročilo se je s poročilom blagajnika dr. Kokalja vred odobrilo. Sledila so potem temeljita poročila o justičnih razmerah na Koroškem, Štajarskem in Kranjskem, o katerih se je vnela jako živahna debata. Zlasti se je med drugim z ogroženjem konstatovalo sistematično in trdovratno odklanjanje slehernih trohice jezikovne ravnopravnosti celo

od strani kranjske c. kr. fin. prokurature (!) ter se je sklenilo postopati zoper jezikovno prakso tega vsenemškega c. kr. urada v Ljubljani z najostrejšimi sredstvi. Vzpričo neznosnim jezikovnim razmeram na Koroškem in deloma tudi na Štajerskem pa je sklenila »Zveza slovenskih odvetnikov« izdati v svrhu informacije najširših slovenskih krogov posebno brošuro, v kateri se bodo te razmere podrobno naslikale ter priobčile tudi primerne tozadevne resolucije slovenskih odvetnikov. V isto svrhu sklical se bo ob prikladnem času shod vseh tostranskih jugoslavskih odvetnikov in notarjev, na katerega se bo povabilo tudi ve jugoslovanske državne in deželne poslance. Koncem zбора se je vršila volitev odbora, v katerega so bili poklicani vsi dosedanjí odborniki, t. j.: dr. Triller (predsednik), dr. Krisper, dr. Kokalj, dr. Kušar, dr. Leskovar, dr. Hrašovec (za Štajarsko) dr. Brejc (za Koroško) in dr. Rybář (za Primorsko). Le mesto dosedanjega tajnika dr. Novaka, ki je odklonil vsako zopetno izvolitev, izvoljen je bil dr. Žirovnik.

+ **Novo k. s. izobraževalno društvo** se je ustanovilo v Soteski na Dolenjskem. Na ustanovnem shodu pretečeno nedeljo je govoril toplaški kaplan g. Fr. Krhne o namenu izobraževalnih društev in razložil pravila. Društvu je takoj pristopil en ustanovni, trije podporni in 36 rednih članov.

+ **»S. L. S.« v zvezi z Abdul Hamidom** — to je najnovejša, kar so liberalci pogruntali. Bere se v uvodnem članku »Naroda«, dne 22. t. m. Možu, ki je to zapisal, bi bilo pač priporočiti, da si gre vročo glavo nekoliko pohladiti v Carigradu.

+ **Za šentiljske Slovence:** Neimenovan duhovnik 3 K.

+ **Dr. Kramar obsoja radikalce in Srbofile.** Dr. Kramar v »Denu« 19. t. m., razmotrivajoč taktiko Čehov v parlamentu, obsoja politiko radikalcev in kričarjev, ki so tirali češki narod do opozicije, vsled česar je bilo Nemcem omogočeno priljubiti se vladi. Neodpustna napaka Čehov je bila, da so vrgli Becka, kajti baron Bienenroth je vsled tega prišel v položaj, da vlada brez Čehov in proti njim. Strahotne napake, ki so jih napravile Rusija, Anglija in Srbija, ki so Avstrijo gnale v naročje Nemčije, so stališče avstrijskih Slovanov še bolj otežile. Če pridejo zdaj poleg teh udarcev zopet navrh nesrečni radikalci, bodo Čehi za dolgo časa zopet izključeni od vsake politične kombinacije, postavljeni na prag in popolnoma izolirani ter brez vpliva. Radikalna politika v zmišlu Klofačevcev je anahronizem, bedastoča in zločin na Slovanstvu v Avstriji. Kakor se vidi, so se češki politiki, odkar so v »Slovanski Jednoti«, veliko naučili.

+ **»Slovenski Narod«** se hučuje, da popravljamo njegove ruske telegrame, namesto da bi nam bil hvaležen. Pribijemo še enkrat, da so naši popravki popolnoma resnični. V Varšavi ni obč. sveta, nad mestom vlada oberpolicařmajster Majer in njegova žena, Čerep-Spiridoviča je imenoval defraudanta eden izmed najvažnejših ruskih listov in Čerep-Spiridovičeva tožba je bila brezuspešna. Swiat Slovianski ga je opetovano imenoval goljufa in še hujše. Profesor Pogodin je pristaš našega slovanskega programa in slovanskega kluba v Krakovu in nima s slovanskim klubom v Peterburgu, kjer sede njegovi najhujši nasprotniki, n. pr. varšavski profesor Kulakovski, ničesar opraviti. Torej tudi ne more biti poslan od tega društva, da se informira o poljskih zadevah, katere pozna itak boljše, kot marsikak Poljak. Varšavsko vseučilišče je že od začetka revolucije razbito in ni bilo do letos na njem nobenih predavanj. Letos je šele vlada odprla varšavsko vseučilišče s tem, da je sprejela vanj Jude in pravoslavne semeniščnike, ki se ne sprejemajo na druga vseučilišča. Kmalu so pričeli pa še ti delati kravale. Razume se, da pri takih razmerah tudi prof. Pogodin ni mogel v Varšavi podučevati, dasiravno je imel tam svoje stanovanje. Letos pa hoče zlasti Ruse informirati o Poljaki in o njihovem slovanskem stališču. Tako je lansko leto prof. Filevič večidel bival v Peterburgu. Da je postalo prof. Pogodinu radi njegovega Poljakom prijaznega stališča bivanje v Varšavi dvakrat težavno, se razume. Torej ostane bistvo naše opazke resnično, da se njemu ni treba iz Peterburga hoditi informovat v Varšavo pri Poljaki, ampak obratno, da je iz Varšave šel informovat Ruse o Poljaki.

— **Župnija Ribno** je podeljena č. g. Janezu Kramar, kapelanu na Vačah.

— **V Opatju** je vdova zdravnika dr. Hinka Šukljeta otvorila v vili »Mary« penzijo.

— **Remšnik.** Na belo nedeljo je bil za našo župnijo zelo vesel in pomenljiv dan. Ustanovilo se je tukaj prepotrebno »Kat. slov. izobraževalno društvo«. Govoril je

pred mnogobrojno množico preč. g. dr. J. Hohnjec spodbudljive besede, ki so jih poslušalci z vidnim zanimanjem poslušali. Izvolil se je sledeči odbor: Predsednik: Petrus Pongrac, posestnik; podpredsednik: Podvinski Anton, župnik; tajnik: Trinka Anton, kaplan; blagajničar: Zavrtnik Ferd., mladenič; knjižničar: Krežat Anton, mladenič; odbornika: Glaser Anton, nadučitelj, in Kozjak Janez, posestnik. — Bog daj, da bi to društvo delalo vztrajno v probudo in blagor obmejnih Slovencev!

— **Novo slovensko katoliško cerkev v Ameriki** zgrade v Eveleth Minn. Ta cerkev bo najlepša v severni Minnesoti. Zgradba bo veljala 40.000 dolarjev.

— **Poročilo** se je dr. Adolf Šerko iz Cerknice z gdč. Julijo Krajc iz Grahovega.

— **Senzacionalna aretacija v Splitu.** V Splitu so aretirali Ljubomirja Vrdoljaka, ki je bil uradnik raznih bank na Dunaju in v Pragi, potem pa ravnatelj »Ljubljanske kreditne banke« v Splitu. Dolže ga, da je falsificiral dva kupona v vrednosti 960 K. Vrdoljak ima jako burno preteklost. Klofač ga je nekoč imenoval »spiona«.

— **V Novem mestu** snujejo izobraževalno društvo. Ta misel je koristna in tudi potrebna. Ko mladina zapusti ljudsko šolo, prepuščena je sama sebi. Rokodelski naraščaj se večinoma izpriči brez pouka in poštene zabave. Zato toplo priporočamo naj prijatelji mladine izvrše čimprej plemeniti sklep.

— **Skrb za obstanek.** Piše nam Novomeščan: Vpokojeni orožnik g. Oswald in bivši pomožni pisar pri okr. glavarstvu ima mnogobrojno družino, katere ni mogel preživljati s pičlo plačo. Vsled mučne skrbi za obstanek se mu je omračil um. V soboto je v obleki veteranov začel kazati znamenja blaznosti.

— **Vsled pijače smrt?** Med brzojavkami smo 14. t. m. priobčili pod gorenjim naslovom poslano nam poročilo, da so pri razprodaji Ahačičevih posestev v Depalivasi dajali prodajalci kupcem tako pijačo, da je bil 1 mrtev, 2 pa nevarno bolna. Z ozirom na to brzojavko iz Domžal in poznejši dopis smo prejeli sledečo pojasnilo: Dne 14. aprila ob osmih zjutraj so pričeli razprodajati v Depalivasi travnike Ahačičevih posestev. Že v začetku razprodaje sta prišla k Mariji Pirnat in Franci Sršen, ki sta imeli v varstvu jestvine in pijačo za prodajalce in njih delavce, dva moška, ki pa nista bila ne kupca ne mešetarja. Si silo sta odvezla ženskam nekaj pijače. Ker sta bila oba že preje »trda«, učinek ni izostal in oba sta zlezla na tla in krepko zaspala. Torej bila sta samo dva, in še ta dva sta prišla že natrkana in s silo dobila nekaj pijače. Gostilničar je dal pošteno pijačo in dobro jed, sicer bi bili tudi prodajalci zboleli. Omeniti pa je še, da sta obolela zvečer bila zopet zdrava in trezna. Kar se pa tiče smrti Alojzija Sršena, je treba povdarjati, da je prišel k družbi, ko so posamezniki posedli h kosilu. Belo je to na travniku. Franca Sršen, ki je varovala jestvine in pijačo ga vpraša: »Lojze, hočeš kozarec vina, ko si tako slab vide ti.« »Pil ne bom, pač pa te prosim malo šunke in kruha.« Zahtevane stvari je mož dobil ter se vsedel poleg svojega brata Štefana Sršena. Čez nekaj trenutkov zakliče nekdo: »Glejte, Lojzetu je slabo.« Ko pa ga pogledajo, je bil mrtev. V eni roki je še držal šunko, v drugi pa kruh. Župan ga je pustil odpeljati v mrtvašnico. Da pa se ta nenavaden slučaj nekoliko pojasni, je treba omeniti, da je mož že 12 dni kar vprek popival žganje in nič jedel. Prišel je k razprodaji pa že trezen, le zelo izpit je bil videti. Toliko v pojasnilo.

— **Naši živinorejci na poti.** Iz Zell am See smo dobili danes zjutraj naslednjo brzojavko: Odposlanci živinorejskih združenj so nakupili večje število krasne plemenske govedi po jako ugodni ceni.

Opozarjamo na današnji oglas domačega podjetja: apnenica Jos. Štih in Mat. Hočevar.

Koroške novice.

k Iz občinskega sveta celovškega je izstopil zasebnik Fr. Eckhart. Prišel je že prej večkrat navskriž z vladajočimi gospodi, do popolnega razdora pa je prišlo, ko je pri zadnjih deželnozborskih volitvah kandidiral na svojo roko proti uradni kandidatu.

k Pri belem dnevu je vlomil v soboto popoldne neki mlad človek v stanovanje celovškega mesarja Wranna, kjer je ležala nevarno bolna mesarjeva žena. K sreči sta bile dve gospe na obisku, ki ste ga pa le s težavo spravile venkam in pri tem same dobile nekaj udarcev od njega. Zahteval je denarja, ali pa mesa. Odvedli so ga na policijo, kjer se je izdal za slikarskega pomočnika.

k Za skriptorja na celovško študijsko knjižnico je imenovan dr. Teodor pl. Strastil, dosedaj amanuensis na dunajski vseučiliški knjižnici.

k Električno razsvetljavo iz celovške elektrarne dobila letovišči Otok in Poreče ob Vrbskem jezeru.

k V Beljaku zelo hitijo s prezidavanjem južnega in državnega kolodvora. Delali so tudi pozimi vkljub silnemu mrazu. Upajo, da bodo do 1. julija, ko bodo otvorili tursko železnico, s prezidavo gotovi.

k Winklerjevo zadevo, ki bi imela te dni priti pred sodišče, so že drugič preložili, in sicer zdaj zaradi njegove bolezni na sredo majnika.

Štajerske novice.

š Kandidat »N. S.« g. Zdravec se je odpovedal kandidaturi. Tudi Ploj bi svoji osebi veliko koristil, ako raje prej odstopi, kakor pa pozneje tako pade!

š Mladeniški shodi na Štajarskem. Prihodnjo nedeljo dne 25. t. m. se bo vršil mladeniški shod pri Sv. Petru pri Radgoni. Dne 2. maja se vrši velik mladeniški shod pri Sv. Petru niže Maribora. Zanimanje za te shode je veliko. V poletnem času se bo vršilo veliko shodov, na katerih se bo mladeniška organizacija razvila do zadnjega kotička.

š Sv. križ nad Mariborom. Dne 19. t. m. je tukaj strela ubila 75 let starega Simona Haringa na Slemenu.

š Ker ni imel veselja do vojaške suknje se je ustrelil v Mariboru topničar Riehensch.

š Umrl je v Gotovljah posestnik Jož. Zagode.

Ljubljanske novice.

lj Ustanovitev »Ljudskega odra«. — V nedeljo, 25. apr. prva predstava v dež. gledališču! »Ljudski oder« je ustanovljen! Namen »Ljudskega odra« je biti dom domačih igralnih moči in vzgajati domač gledališki naraščaj. Načeluje »Ljudskemu odru« za razvoj slovenske dramatične umetnosti velezaslužni g. Slavko Ravnikar, ki je bil v najhujših časih steber slovenskega gledališča. Navdušeno so ustanovitev ljudskega odra pozdravili odlični dramatični pisatelji F. S. Finžgar, Anton Medved in drugi, ki so obljubili pisati za »Ljudski oder« domače narodne igre. Vskor umeva potrebo da ustvarimo svoje gledališče doma, bo pohitel v nedeljo zvečer v deželno gledališče. V nedeljo zvečer nastopijo zopet na slovenskem odru bivši člani slovenskega gledališča gdč. Slavčeva, gg. Lovšin, Orehek, Bukšek, Urbančič - Podgraški, poleg teh izborni predstavitelj slovenskih očetov g. Posavski. Prvikrat v dež. gledališču pa nastopi cela četa jako sposobnih igralcev. Večer bo torej vsekakor velen zanimiv že vsled nastopa teh moči, na drugi strani pa tudi vsled priljubljene igre »Revček Andrejček«. Sedeži se dobivajo v Šešarkovi trafiki v Šelenburgovih ulicah. Prosimo cenjeno občinstvo, da blagovolji nakupiti vstopnice še pred nedeljo.

lj Najemnikom lož. Za nedeljsko predstavo »Revček Andrejček« se kaže velikansko zanimanje. Veliko sedežev je že razprodanih in tudi že več lož. Dosedanji najemniki lož se vsled tega uljudno opozarjajo, da jim bodo rezervirane lože le do jutri, to je do petka, 23. t. m. opoldne. Kdor torej reflektuje na stari prostor, naj se nemudoma zgasi pri gospej Šešarkovi v trafiki, ker se bodo lože in sploh vsi prostori od jutri popoldne nadalje oddajali brez ozira na dosedanje naročnike. — Ljudski oder.

lj »Ljudskemu odru« je deželni odbor prepustil v deželnemu gledališču eno sobo, v kateri se je doslej šopirilo nemško gledališče.

lj »Slovenska Filharmonija« sodeluje pri nedeljski predstavi »Ljudskega odra« v deželnem gledališču.

lj Društvo »Pripraviški dom« bo imelo 25. t. m. ob pol 12. uri svoj občni zbor v konferenčni sobi tukajšnjega c. kr. učiteljskega. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj Vodstvo hiralnice sv. Jožefa v Ljubljani naznanja, da se ondi zopet sprejemajo telesno hirajoči.

lj Zaključek razstave slik S. P. D. se vrši v soboto dne 24. t. m. v restauracijskih prostorih »Narodnega doma«. Razkažejo se slike tudi s skiptikonom. Predava g. Rud. Badiura. Pričetek ob osmi uri zvečer. Vstop prost. — Odbor.

lj G. dr. Mantuani je imenovan za ravnatelja deželnega muzeja, ne za kustosa, kakor smo včeraj poročali.

lj Da so »klerikalci na veliki petek« v »Unionu« meso jedli, piše včerajšnji »Narod«. Dotični pa, ki je to res storil, je bil — liberelec in ga pri »Narodu« prav

dobro poznajo. Svoje ljudi boste menda le še poznali?

lj Stavko na električni železnici pripravljajo maloštevilni pristaši takozvane »Narodne delavske organizacije«. Tej gospodi ni toliko za delavstvo, kakor za to, da bi dobila na tak način kako gardo skupaj, ker dosedaj se te liberalno - magistratne organizacije vse razumno delavstvo ogiblje. Včeraj sta bila napadena dva uslužbenca električne železnice, ker nista hotela pristopiti žerjavski organizaciji. Naše mnenje je, da bi delavstvo samo več doseglo, kakor če se poslužuje raznih liberalnih političnih doktorjev in živinozdravnikov.

lj Veliko vojaško nadzorovanje. Kavalerijski nadzornik feldzajmojster pl. Brudermann pride 28. aprila v Ljubljano, da inšpicira tukajšnjo dragonsko posadko. V spremstvu visokega vojaškega dostojanstvenika se nahaja generalmajor grof Sagburg, 3 polkovniki, 2 majorja in več častnikov generalnega štaba.

lj V ljubljanskem »Pratru« so na nekaterih šotorih napisali v barbarskem jeziku, ki naj bi bila naša slovenščina. Ti glumači so tako predrzni, da se naravnost norčujejo iz ljudi, od katerih žive.

lj Posvečevanje zvonov. Pretečeno soboto je posvetil mil. g. generalni vikar J. Flis v Samassovi livarni deset zvonov in sicer 7 za Kranjsko, enega za Koroško in dva za Ogrsko.

Znanost in umetnost.

lj Častne nagrade »Glasbene Matice« in »Kola«. Strokovnjaška porota je prisodila častno nagrado po 100 K tema-le relativno najboljšima skladbama: 1. »Peter Svačič«, moški zbor z bariton samospevom (geslo: »Za svobodo in čast«) in 2. »Luč«, mešan zbor z bariton samospevom (geslo: »V spomin padlim žrtvam 20. 9. 1. 1908 v Ljubljani«). Autor prve skladbe je Fr. S. Vilhar v Zagrebu, autor druge pa g. Alojzij Sachs v Ljubljani. Autorji skladb, ki niso dobile nagrad, jih dobe vrneme, ako naznanijo svoj naslov odboru.

SOMIŠLJENIKI »S. L. S.«!

V nedeljo dne 25. t. m. Vas vabimo na političen shod, ki se vrši v veliki dvorani hotela »Union«, v Ljubljani.

Pričetek točno ob 10. uri dopoldne.

Spored:

Politiški položaj, poročila načelnik »S. L. S.« dr. Ivan Šusteršič.

Shod je dostopen le somišljenikom »S. L. S.«

Vsi somišljeniki na shod!

Sklicatelji.

Telefonska in brzojavna poročila.

SMRTNA KOSA.

Konjice, 22. aprila. V Zrečah je umrl zaslužni nadučitelj Močnik. Pogreb bo v soboto popoldne.

Praga, 22. aprila. Tu je umrl mladočeški poslanec inženir Kaftan.

MED AVSTRIJO IN OGRSKO.

Dunaj, 21. aprila. Današnja konferenca avstrijskih in ogrskih ministrov je bila jako kratka. Avstrijska vlada je oficijelno odgovorila da odklanja predloge ogrske vlade glede kartelne banke in sicer radi tega, ker za kartelno banko ne more dobiti v avstrijskem parlamentu nobenega glasu. O tem je izdala ogrska vlada uradni komunike, v katerem pravi, da je Košut na podlagi bančne znanosti dokazal, da bi bila kartelna banka mogoča, ako bi ne bila avstrijska vlada principijelno nasprotna. Sedaj je prišel trenutek ko stopita Košut in Aponyi pred cesarja in mu predložita predloge o kartelni banki. Kedaj se bo ta konferenca vršila, še ni gotovo, skoro gotovo v soboto.

Weckerle se je danes odpeljal v Budimpešto in se vrne v soboto na Dunaj. Ob 11. uri so grški in avstrijski ministri imeli skupno konferenco v zunanjem ministrstvu. Grof Andrassy je bil danes pri cesarju v avdienci. Grof Andrassy je takrat že vedel, da je avstrijska vlada odklonila kartelno banko. V avdienci ni bilo toliko govora v bančnem vprašanju kot o drugih vprašanjih. »Budapesti Hírlap« pravi, da so izmišljotine vesti dunajskih listov, da novo ogrsko vlado prevzame Andrassy. Sedanja vlada da bo demisijski šele po konferenci v Budimpešti. Vlada bo sedanji vladi poveril nadaljnje vodstvo poslov, šele potem bo rešena kriza.

Dunaj, 22. aprila. Andrassy je izjavil, da niso resnične vesti, da bi on prevzel ministrsko predsedstvo. Gre se sedaj za to, na katerem programu bi bilo mogoče rešiti krizo. Njegova avdienca je bila tozadevno informativna.

REZERVISTI SE VRAČAJO.

Sarajevo, 22. aprila. Danes prično z odpošiljanjem odpoklicanih rezervistov iz Bosne in Hercegovine v domovino.

MEŠČANSKA VOJSKA NA TURŠKEM.

San Stefano, 21. aprila. Ob dveh ponoči je prispela prednja straža v Mokri-Kiži ter zasedla trg. Vsa predmestja okrog San Stefana, tje do Karkuta, torej od Marmarskega do Črnega morja so v rokah mladoturkov.

Carigrad, 21. aprila. V San Stefanu so softe umorili 8 turških, 2 grška in enega albanskega poslanca. Mladoturški vojaki so hoteli softe linčati. Le s težavo so poveljniki to preprečili. Softe in njihove voditelje, duhovnike, so zvezane prepeljali v Solun, kjer pridejo pred vojno sodišče.

Carigrad, 21. aprila. Dosedaj pogajanje z mladoturki ni imelo uspeha. Mladoturško vojaštvo, ki ga je pred Carigradom 25 tisoč, prikoraka jutri ali pojutrišnjem v mesto. Jildiz se pripravlja na obupen odpor. Velikega vezirja Tefvika pašo je sultan preprosil, da ostane. Zbornica ima neprestano tajne seje. V eni so sklenili, da sultana odstavijo. Ahmed Riza, bivši predsednik, je zopet med poslanci. Mornarica se pokori mladoturkom. Štirje vilajeti v Mali Aziji ne priznavajo nove vlade.

Berolin, 22. aprila. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada: Iz sultanove palače so priznali na pogajanja mladoturškemu komiteju kompromisno sestavo mešanega kabineta na čelu mu Hilmi paša, da velja amnestija. Mladoturški odbor je to odklonil in hoče popolno rehabilitacijo prejšnjega ministrstva ter kaznovanje vseh tistih, ki so zakrivali upor. Poveljnik mladoturških čet je poslal poročilo, da zahteva v 24 urah sprejem vseh mladoturških pogojev, ali pa prično mladoturške čete korakati v Carigrad.

Carigrad, 22. aprila. Prve mladoturške čete pred Carigradom štejejo 35 bataljonov, 15 švadronov in 72 topov. Mladoturške čete obkrožujejo Carigrad ne le od evropske strani, ampak tudi od azijske strani. Nemški parnik levantne črte je pripeljal 1500 vojakov v Smirno. Vse oblasti so dobile navodila turške softe, ki pridejo v Anatolijo, aretirati.

Carigrad, 22. aprila. Mladoturške zahteve so med drugim: preiskava v koliko je sultan kriv na zadnjih nemirih, kaznovanje vseh krivcev.

Carigrad, 22. aprila. Turška zbornica se zbere v San Stefanu. Poslanci so odpotovali tja. Sestavi se provizorična vlada s Hilmi pašo na čelu in Ahmed Rizo kot predsednikom zbornice. Provizorična vlada proglasi veliko obleganje Carigrada.

Kolin, 21. aprila. Iz Carigrada poročajo: Položaj se je spremenil in skoro gotovo je, da se sultan ne odpove. Med sultanovo palačo in makedonskimi četami se jako živahno obravnava. Turška vlada je sprejela pogoje mladoturkov. Mladoturške čete prikorakajo v Carigrad šele v nekaterih dneh, ker se morajo zanje dobiti posebne vojašnice, da ne pridejo v dotiko s četami carigradske garnizije.

VSTAJA ALBANCI PROTI MLADOTURŠKEMU GIBANJU.

Berolin, 21. aprila. »Berliner Tageblatt« javlja: 1500 upornih Albancev je pridrlo v Monastir, prisvojilo si vojašnice, umorilo polkovnika in šest častnikov ter prevzelo poveljstvo nad prestrašenimi četami. Vali je pobegnil, župan, ki je nedavno sklical shod na korist mladoturkom, je umorjen. Mladoturški odbor je v naglici poslal tja 10.000 prostovoljcev, ki so nameravali odkorakati proti Carigradu. Tudi iz Skoplja poročajo, da se je s silovito naglo razširilo albansko vstaško gibanje p celi severni Makedoniji. 8000 vstašev obvladuje vse pokrajine do Peči. V Balkan Dole je umorjen okrajni poveljnik in mladoturkom prijazni stotnik. Tudi v drugih krajih imajo Albanci v rokah že

vso oblast ter so pomorili mladoturške častnike ter prevzeli poveljstvo nad četami. Dva mladoturška polka sta odkorakala proti Albancem.

S KRETE.

Atene, 21. aprila. Kakor poročajo s Krete, ukrene tamošnji izvršilni odbor, ki je obenem začasna vlada, sledeče: Krečansko ljudstvo proglasi združitev otoka z grškim kopnim in pozove kralja Jurja, da razširi svojo oblast na Kreto.

SAMOUOMOR VSEUČILIŠKEGA ASISTENTA.

Dunaj, 22. aprila. Tu se je s ciankalijem zastrupil vseučiliški asistent dr. Lampel, sin deželnošolskega nadzornika iz Gradca. Lampel je lani promoviral »sub aspiciis imperatoris«.

Izvid g. dr. Iv. Malija, ravnatelja avstro - ogrske nacionalne bolnišnice v Carigradu, delegata višjega mednarodnega zdravstvenega sveta.

G. J. Serravallo

v Trstu.

Na podlagi večletnih izkušenj Vam z veseljem potrjujem, da je raba Serravallovega kina vina z železom ob malokrvnosti in nevrasteniji vedno pokazala zadovoljujoč uspeh, kakor tudi ob prebolelosti po težki bolezni.

Zato pa tudi prav pogosto bolnikom, ki jih jaz zdravim, odrejam ta izdelek, ki ga vsi, zlasti pa otroci zaradi blagoslastnosti radi uživajo in lahko prebavijo.

V Carigradu, 29. dec. 1903.

Dr. Iv. Malija.

M 292

* **Letošnje šmarnice.** Že so se začela kazati znamenja, da se nam kmalu povrne ljuba pomlad; čimdalje bolj se nam bliža »Krasni majnik«. Treba torej že misliti na to, da si pravočasno oskrbimo primerne »šmarnice«. Slovenci imamo sicer že veliko zbirko šmarnic, že kar neko šmarniško literaturo. Vendar si želimo vsako leto še novih šmarnic. Naša marljiva »Katoliška Bukvarna« nam jih je že preskrbela za letošnji majnik. Naslov jim je: »Marija Devica najmodrejša«. Zbral in uredil Andrej Šimenec. Cena vezane knjige 2 K 40 h. Nazivljanje »Devica najmodrejša« je opravičeno po vsebini. Za vsak dan nam namreč knjiga podaja štiri reči: 1. En oddelek iz Marijinega življenja, v kolikor se more posneti iz svetega pisma in iz ustnega izročila. Že v tem oddelku se vpletajo nekateri nauki. 2. Posebej pa se vsak dan iz dotične epizode Marijinega življenja opisujejo primerni nauki za življenje pod zaglavjem »Nauk«. 3. Za vsak dan je pridejan še nauku primeren »zglede« in štiri krajše ali daljše molitve v čast Matere božje. Za javno berilo so letošnje šmarnice tudi zato primerne, ker duhovnik kaj lahko izpušča, ako se mu zdi za njegove poslušavce kakšna reč manj primerna, umestna ali potrebna, ali pa tudi prideva, ako to posebej zahtevajo okoliščine njegovih poslušavcev. Da je knjiga res priporočljiva, jamči že ime pisatelja, ki je že poznan kot večletni marljiv in priljubljen sotrudnik »Duhovnega pastirja«. Ta priročna in lično vezana knjiga se lahko porabi kot molitvenik, ker obsega ob koncu tudi mašne in druge najpotrebnejše molitve. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in velja 2 K 40 h.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča nove skladbe oziroma skladbe novega natisa:

Foerster, Op. 107, Ave Maria za štiri enake glase, ali sedem mešanih glasov (moški kvartet in ženski tercet). Part. 60 h, glasovi po 20 h.

Nežna in nenavadno efektivna skladba v lahkem slogu.

Foerster, Op. 5, Lamentacije ali žalostne pesmi Jeremija preroka in Oči-

tanja (Kaj sem ti storil?) za mešani zbor. Cena partituri, iz katere se vsak glas lahko poje, 70 h.

V tem novem natisu so besede popravljene in nekateri glasbeni stavki polajšani. Malo naših cerkva bo, v katerih bi se ne popevale v velikem tednu te mile ganljive melodije.

Vaša sapa

postaja veliko lažja, že po uporabi prve doze SCOTT-ove emulzije in in to olajšanje bo vsak dan večje.

To je izkušnja tisočih rih tekom minulih 32 let.

SCOTT-ova emulzija

pomnoži čudovito splošno moč. Tek in spanje se povrmeta in zboljša prebava.

:250 5

Tudi poleti se jemlje z najboljšim uspehom.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vinar.

Dobi se v vseh lekarnah.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padevina v 24 urah v mm
21	9. zveč.	732.9	14.1	p. m. svzh. del. jasno		
22	7. zjut.	35.6	8.3	sr. svzh. oblačno		3.0
	2. pop	35.9	12.9	sr. jvzh. pol obl.		
Srednja večerajšnja temp. 14.6°, norm. 10.7°						

APNO

Naročila in poljubna informativna vprašanja je pošiljati na naslov: JOS. ŠTIH, pošta VIDEM pri Dobropoljah.

LABODJE MILO

(Schichtovo gosto kalijevo milo)

je edina posebnost za pranje volnatega in svilnatga blaga, zastorov, čipk, veznin itd. itd.

To milo se resnično ne more dosti prehvaliti, ker zaradi svoje nedosežne snailne moči, izdatnosti in nežnosti daleko prekaša vse, kar se imenuje milo.

Preklic.

Obžalujem, ker sem žaljivo govoril proti gospodu Alojziju Maliju v Radovljici.

Ivan Šlibar
Mišače.

1120 1—1

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 22. aprila.

Pšenica za april	14 13
Pšenica za maj	13 93
Pšenica za oktober 1. 1909.	11 74
Rž za april 1. 1909.	9 27
Oves za april	8 70
Koruzza za maj 1. 1909.	7 51

Efektiv: vzdržno.

Organist in cerkvenik

oženjen, rokodelce, ceciljanec, z veliko prakso v cerkveni kot posvetni godbi in petju in sam dober pevec, I. II. tenor ali baritonist. si želi službe, najljubše tam, kjer je kakšno društvo. Spričevala in osebna predstava na razpolago. Več pove uprava tega lista.

1116 3—1

Posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

ima svoj

redni letni občni zbor

v petek, 30. aprila 1909 ob 2. uri popoldan v sejni dvorani »Narodnega doma« v Celju

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev letnega računa za l. 1908.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Razni predlogi.

1118 1—1

Načelstvo.

žgano po takozv. plinovem načinu iz najčistejšega apnenca, najfinejše kakovosti in vsake primesi prosto bo oddajala počenši s 1. majem apnenica

1121 3—1

J. Štih & Mat. Hočevar

postaja Dobropolje, ob dolenski železnici po dnevnih cenah in proti povzetju.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško, priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 4 1/2 %

priporoča promese na 3 % zem. kred. srečke II. a K 5.50, zrebanje 5. maja glav. dob. K 60.000

3 % „ „ „ I. a „ 4.50, „ 15. maja „ „ „ 90.000

4 % og. hipot. srečke a K 4. — zrebanje 15. maja glav. dob. K 70.000

og. premijske srečke polovice a K 7. — cele „ a K 12. — 15. maja „ „ „ K 200.000

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Javno predavanje S. K. S. Z. v Ljubljani.

Ij S. K. S. Z. Kdor ni verjel, da si bo mogel na predavanju g. dr. Jeršeta za 10 vinarjev ogledati Benetke take, kakoršne so v resnici in tako, kakor da bi sam s svojimi lastnimi nogami stopal po tem čudovitem lagunskem mestu — ali bolje — se vozil po Canale grande, ta je bil v veliki zmoti. Reči moramo odkrito, da je dr. Jeršeto predavanje v zvezi z divnimi skioptičnimi slikami nudilo marsikomu celo večji užitek, kakor bi ga imel ob resničnem obisku Benetk. Saj zlasti priprostejši obiskovalec brez duhovitega, izobraženega vodnika ali spremljevalca marsikaj prezele ali vsaj ne najde pravega spoznanja za lepote beneškega mesta, ki so čisto svoje posebne vrste. G. dr. Jerše pa nam ni samo pokazal mrtvih oblik — podob beneških arhitektonskih znamenitosti, nam ni samo podal suhih zgodovinskih dejstev, marveč gospod predavatelj je v vse to vlijal duha — življenja, obdal nas je takorekoč z ožračjem, ki veje mislečemu in čutečemu gledalcu iz čudovitih krasot Benetk. V uvodu je g. predavatelj kratko omenil glavne točke beneške zgodovine; mesto so postavili stari Iliri, ki so bežali na težko dostopne lagune pred divjimi Huni. Morje jih je sprejelo z vso ljubeznijo in bogato poplačalo njih zaupanje; odprlo jim je pot na vse strani sveta in jih napravilo za prve trgovce, ki so gromadili v svojem mestu bogastvo na bogastvo. Ponosno je zakraljevala daleč no okoli »Kraljica morja« — Benetke. Beneški doži (vojvodi) so smelo in samozvestno govorili svojo besedo v evropskem svetu in neomejeno gospodovali nad svojim ljudstvom. Svojo prestolico so krasili z največjimi umetninami, kakor diči kralj svojo nevesto... Toda vse na svetu je minljivo! Beneška moč in slava je šla isto pot in končno je zmagovita roka Napoleona I. napravila konec njeni samovladi. Benečija je prišla pod oblast avstrijske države. Od leta 1867. pa je del združene Italije. Danes ti Benetke šepetajo v dušo le eno misel: Vse na svetu je minljivo! Melanholično zro nate prelepe palače ob Canale grande, melanholično in blede je današnje ljudstvo beneško: vse živi kakor v spominih na davno minule lepe čase in se bori z današnjo revščino. Le na enem mestu se večer za večerom zgosti beneško življenje in razvije prešerno svoje peroti, kakor da bi vmes ne bilo zadnjih solotij: Na trgu sv. Marka! Kdor ni preživel bajnega večera na tem trgu — in naj je bil že večkrat v Benetkah — ta Benetk ne pozna. Na 40 krasnih skioptičnih slikah nam je g. predavatelj predočil glavne znamenitosti Benetk; imenujemo le: Čudovito cerkev sv. Marka, pokrito z dragocenimi mozaiki in drugimi umetninami; potem stari stolp sv. Marka, ki ga pa ni več, marveč se na njegovem mestu dela nov stolp, popolnoma sličen prvotnemu; dalje Doževa palača, Markov trg in njegove ljubke prebivalce: golobe. Videli smo Rivo degli Schiavoni, Lido itd., itd. Skratka: Oni večer smo bili v Benetkah in smo po zaslugi našega imenitnega in ljubeznivega spremljevalca v eni uri videli toliko lepega in zanimivega, preživeli toliko globokih vtisov, da nas prevladuje le ena misel: Takih predavanj si želimo še mnogo. Gospod predavatelj je lahko prepričan, da mu je bil vsak izmed ogromne množice poslušalcev iz vse duše hvaležen. — Prihodnji terek predava zopet g. kanonik Sušnik, in sicer nas popelje tokrat v značne višave. Pa nam ne bo treba morda plezati po kaki strmi gori navzgor, marveč mi se popeljemo naravnost v zrak z najnovejšim voznim sredstvom: zrakovom. Vožnja stane zopet samo 10 vin. za osebo.

Pomladanski vetrovi na Turškem.

Je zares, kakor se spodobi aprilu: včeraj še najkрасnejši pomladni dan; svitlo solnce je veličastno plavalo nad prebujajočimi se cvetnimi poljanami, — danes je nebo oblačno in viharji divjajo nad zemljo, zavito v žalobno polutemo. Eni se veselijo solčnih dni, drugi si želé oblačkov in da bi malo vlage prišlo v grudo, bodisi tudi rdeče. Tako je na Balkanu.

Eden edini pa opazuje s stoiškim mirom vse nagle spremembe okrog sebe; v svojem haremú puši svoj čibuk in pravi k vsemu: Kismet! To je sultan Abdul Hamid, stari diplomat ob Bosporu. Kako mirno je koncem julija lanskega leta dovolil, da se obnovi nekoliko zastarela ustava iz sedemdesetih let. Prisegel je na njo, kakor je bil že pred leti — na kar je potem leta 1876., ko je ustavo »suspendiral«, menda docela pozabil. Parkrat se

je zadnji čas skoro navdušeno izrazil o parlamentarizmu!

Mirno, kakor bi se nič ne zgodilo, je vzel na znanje, da je bolgarski diplomatski zastopnik Gešov zapustil Carigrad, ker ni mogel prebleti, da je bil prezrt pri vabljenju na banket, ki ga je nova vlada v drugem mesecu svojega življenja priredila zastopnikom tujih držav. Tudi generalna stavka na Vzhodnih železnicah ga ni vznemirila, niti vest, da je bolgarsko vojaštvo med stavko zasedlo železnice in se ni hotelo več umakniti. Ko se je Bolgarija proglašila za samostojno carstvo in je Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino, je tudi rekel le: »Kismet« — Bog je dal, Bog je vzel! Krečani so izjavili, da se pridružijo Grški; on je ostal miren. Miren je ostal, ko je moral stari Kjamî paša napraviti mesto novemu vezirju Hilmi paši, in miren je zdaj, ko stoji mladoturkom zvesta armada pred Carigradom. Miren na videz. Glava premetenega diplomata pa ves čas naporno dela.

Nočejo namreč potihniti glasovi, da je nenadni preobrat skuhal Abdul Hamid sam. On je povzročil gibanje, da se narod vrne k življenju po postavah Mohamedovih, to se pravi, da se vpostavi neomejena vrhovna oblast sultana in izlama, ki bodi zopet edino veljavno, edino merozdajno veroizpovedanje v turškem cesarstvu.

Marsikaj se je pisalo, da je sultan kar zbesnel, da je pobegnil, da se je odpovedal prestolu itd. Vse to so le prazne govorice. Abdul Hamid hladnokrvno presoja položaj, in kdor v viharju ohrani mirno kri, navadno tudi srečno pripelje svoj čoln v varno zavetje. Tako bo menda tudi zdaj.

Občudovanje zasluži sultanovo obnašanje v zadnjih dneh. Izjavil je, da hoče ustavo varovati. Mladoturki mu torej zaradi ustave ne morejo do živega. Da je sprejel demisijo starega kabineta in deloma poveril vodstvo državnih poslov novim možem, tudi tega mu ne smejo zameriti; kot »ustavni« vladar pač mora imeti ministre, in če eni ne marajo te časti, se jo podeli drugim, ki so pri roki.

Grožen mladoturkov kakor da ne sliši. Imenitno je, da je 20. t. m. poslal iz Jildiza cel vlak živih solunskih armadi v Čataldži v dar. Tudi pogaja se z mladoturki, da vsaj zavleče odločitev. In ko pride usodni trenotek, ne bo našel starega lisjaka nepripravljenega.

Sicer pa prihajajo danes iz Carigrada že bolj pomirjače vesti. Morda se vseeno vsaj na zunaj, cela stvar gladko reši, da veseliam ne bo treba posredovati. To bi bilo v interesu evropskega miru le želeči.

Inozemski listi vodijo cele vojne, kdo je zanetil zadnje reakcionarno gibanje. Nemci kažejo s prstom na Angleže in jim iz srca privoščijo novo blamažo. Rusi so mnenja, da je revolucijo povzročil »Drang nach Osten« ter so se že spoprijaznili z mislijo, da bo tudi sedaj, kakor po njih mnenju v avstro-srbskem sporu, zmagal germanizem. Radikalni angleški listi očitajo sir Greyu, da je zavrgel liberalna načela in se zavzel za slabšo in slabotnejšo stvar, ko je podpiral reakcijo. Angleški tisk torej sam dokazuje, da Angleži niso bili neudeleženi pri zadnjem uporu.

Kolika doslednost! Svoj čas so Angleži podpirali mladoturške šovene, potem Bolgare, ki so vendar mladoturkom zadali hud udarec, zdaj so se postavili na stran staroturkov. Nedoslednost pa postane le navidezna, če vzamemo kot vodilno načelo angleške politike, ki od nekdanjega razpada Turčije, željo, da bi podpirala aspiracije državic, ki so Turkom najbližje sosedje: Bolgarije, Srbije, Črne gore in Grške, — proti aspiracijam Avstro-Ogrske in Nemčije. V neprijaznosti do teh dveh držav so bili Angleži zadnji čas vedno dosledni.

Če s tega stališča presojamo stvar, potem nam postane jasno, kako da zdaj Anglija zopet obeta Rusom svobodni prehod skozi Dardanele in koristi v Mali Aziji in v Perziji; jasno pa je tudi, da smo lahko kmalu zopet v mednarodnem vrtnicu, v plesu, ki mu topovi udarjajo takt. No, april je, morda se nebo zopet kmalu zjasni.

Najnovejša poročila.

Miren razvoj zagotovljen.

London, 21. aprila. Po zadnjih vesteh je miren razvoj položaja v Carigradu zagotovljen. En del došlega vojaštva se udeleži že prvega selamlika. Kabinet bo takoj zopet ponovil svojo demisijo, ki jo je podal že včeraj, a jo danes utegnil. Kakor vse kaže, bo sultan zopet poveril Hilmi paši veliko vezirstvo, s čemer bi bila tudi na zunaj označena odstranitev reakcionarnega sistema. Mladoturški voditelji zahtevajo le ustvaritev garancij za bodočnost in kaznovanje upornih kolovo-

dij. Do končne ureditve novih razmer pa ostane glavni del doše armade pred Carigradom, da pritiska na izvršitev dogovorov. Glavna zasluga, da se je dosegel miren sporazum, gre gen. Mahmut Ševket paši in majorju Enver beju, ki sta s posredovanjem zunanjega ministra Rifaat paše več dni se dogovarjala z Jildizom. Sultan je privolil skoraj v vse postavljene pogoje in opetovano povdarjal popolno zanesljivost svoje zvestobe, toda šele tedaj, ko je zvedel, da stoji pred Sv. Štefanom precejšna armada in da je zanj položaj popolnoma neugoden. Med najvišjim uradništvom v sultanovi palači se imajo izvršiti velike izpremembe. V mestu vlada popoln mir. Mladoturški odbor bo svoj sedež imel v Carigradu.

Rifaat paša optimističen.

Berolin, 21. aprila. Listi poročajo iz Carigrada, da se je zunanji minister Rifaat paša v nekem pogovoru zelo optimistično izrazil o položaju. Rekel je, da vojaštvo v Čataldži nikakor ne namerava sultana osebno klicati k odgovornosti.

Položaj v Carigradu.

Berolin, 21. aprila. Listi poročajo iz Carigrada, da namerava ministrski svet izdati na ljudstvo proglas, ki bo odobral, da pride mladoturška vojska v Carigrad. Voditelj liberalne »zveze« Izmail Kemal je vsled zadnjih dogodkov izgubil mnogo na svojem ugledu. Mesto se čedalje bolj pomirja; danes že prevladuje prepričanje, da se bodo zmede rešile mirnim potom. Tudi mladoturki hočejo sultana ohraniti, v Jildizu pa izpolnijo večino mladoturških zahtev. Na vsak način hočejo mladoturki sultanove pravice omejiti in za bodočnost prepričati, da bi prišla ustava še kdaj v nevarnost. Če bi sultana odstavili, nastali bi hudi notranji boji, ki bi utegnili Turčijo stati zopet nekaj kosov ozemlja.

Z ladij ni nevarnosti za mesto.

Berolin, 21. aprila. »Berl. Tagblatt« javlja iz Carigrada: vlada je sklenila, zaradi varnosti prebivalstva proglašiti obsežno stanje, kedar se ji bo to zdelo potrebno. Častniki, zvesti mladoturškemu odboru, so s topov na vojnih ladjah odstranili zapirala, da zdaj mestu z ladij ne preti nobena nevarnost. Mladoturška vojska se dalje razvršča; mnogo se je nahaja že tik pred carigrajskimi vrati.

Armenska četa razorožena.

Kolonija, 21. aprila. »Köln. Zeitg.« poroča iz Carigrada, da je dal povejnik mladoturške prednje straže v sporazumu s turško vlado obkoliti in razorožiti armensko četo 500 mož, ki je razsajala v carigrajski okolici. Četaše, ki so imeli mnogo bomb, so zaprli.

Orožniki za Carigrad.

Kolonija, 21. aprila. »Köln. Zeitg.« poroča iz Soluna: Danes odide odtod 60 policijskih agentov in 200 orožnikov, da bodo skrbeli v Carigradu za red. Odposlansvo hodž, ki so skušali vojaštvo, ki koraka proti Carigradu, pregovoriti, da bi se uprlo, so zaprli in jih bodo v Solunu sodili. Mladoturki so ogorčeni, ker je poklanih toliko mladih častnikov.

Pogajanje med sultanovo palačo in mladoturškim odborom.

Berolin, 21. aprila. »Voss. Zeitg.« javlja iz Soluna: Pogajanja med tukajšnjim odborom in Carigradom se še ne prestopajo vrše. Na obeh straneh si prizadevajo, da bi se ne prelivalo krvi. Vso carigrajsko posadko, razun štirih določenih batalionov, odpuste ali pa prestavijo drugam. V varstvo mesta pošljejo odtod nalašč orožnike in redarje. Z ozirom na razpoloženje ulem in velikega dela azijskih plemen, zlasti Kurdo, ni mogoče, da bi sultana odstavili. V Gornji Albaniji sovražstvo napram mladoturkom raste.

Solun, 21. aprila. Pogajanje med poveljnikom tretjega vojnega zbora, Mahmudom Ševket pašo in med vojnim ministrom ter velikim vezirjem je trajalo do noči, ne da bi doseglo pozitiven uspeh. Toliko pa se sliši, da so dobili podlago za sporazumljenje. Že v bližnjih urah, tako upajo, se sklene končna poravnava. Operacije vojske med tem niso ustavljene. Kedar bo sporazum gotovo dejstvo, bo del solunske armade korakal v Carigrad in tam zamenjal nekaj posadke. Turška vojska priseže na koran, da ostane ustavi zvesta.

Priznanje bolgarskega kraljestva.

Sofija, 21. aprila. Razun carja je kralju Ferdinandu čestital tudi rumunski kralj, da ga je Turčija priznala. Neki bolgarski minister je izjavil, da se je pogajanje s Turčijo zato tako zavleklo, ker porta ni hotela pristati na bolgarsko zahtevo, da bi samostojnost Bolgarije veljala od dne, ko je bila proglašena v Tirnovu. Tri-

pelententa pa je končno turško vlado pregovorila, da je izpolnila tudi to željo Bolgarov.

AVSTRO - OGRSKA.

Dalmatinsko jezikovno vprašanje

se reši tako, da bodo reševali italijanske vloge italijansko v onih petih dalmatinskih mestih, kjer biva nad polovico Italijanov.

Ministrstvo.

Kramařov »Den« poroča, da prevzame Weiskirchner najbrže delavsko ministrstvo. Čehi računajo, da dobe pri parlamentariziranju resortno ministrstvo. Sodi se tudi, da Bienerthu kmalu odzvojni.

Učitelj brezverec.

Učitelj Leo Pelikan v Hlavnu je pred dvema letoma izjavil, da postane brezverec. Češki deželni šolski svet ga je nato odpustil. Naučno ministrstvo je pa razsodilo na rekurz, da suspendiranje ni bilo upravičeno. Pelikana so nato trajno upokojili.

Češki deželni zbor

ne bo sklican.

Proti češkim radikalcem.

Praško deželno sodišče je uvedlo proti 40 češkim radikalcem preiskavo zaradi protivojaske agitacije. Razpustili so zopet več radikalnih mladočeških organizacij.

Novo ogrsko ministrstvo

sestavi najbrže grof Andrassy, ki najbrže razpusti ogrski državni zbor, ako glede na bančno vprašanje ne odneha neodvisna stranka.

SOMISLJENIKI! SOMISLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalce »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalce!

Anton Grum, Cerkvena pesmarica za Marijine družbe. I. del. Založila »Katališka Bukvarna« v Ljubljani. — Cena 2 K. — Pred seboj imamo veliko, iz 75 pesmi obstoječo zbirko, ki nujna najlepše cerkvene skladbe naših domačih skladateljev:

A. Nedved, St. Premrl, A. Foerster, P. Hug. Sattner, M. Budna, Gr. Rihar, Iv. Pogačnik, P. Ang. Hribar i. t. d.

Ker nudi to delo veliko izbero lahih, močnem naših zborov primernih, pa vendar lepih in cerkveno dostojnih skladb, bodo segli z veseljem po njem naši pevovodje. Cena dve kroni za izvod je za obširno zbirko razmeroma jako nizka.

Dalje priporočamo cerkvenim zborom za mesec majnik in junij sledeče skladbe:

Foerster Anton, Op. 100, Šest Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove z orglami. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin.

— Op. 107, Ave Maria v ocm inaequalium aut v ocm aequalium Pr. part. 60 vin., glasovi po 20 vin.

Anton Grum, V ponižnosti klečimo in pet Marijinih pesmi za mešani zbor. Cena 1 krono.

Hladnik Ignacij, Op. 15. 16 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K, glasovi po 20 vin.

— Op. 52. »Ave«, 17 Marijinih pesmi za mešani zbor, za samospeve in orgle. Part. 2 K.

— Op. 45. Češčena kraljica! 15 Marijinih pesmi za mešani zbor, solo-speve z orglami. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 30 vin.

— Op. 51. 19 Marijinih pesmi za solospespe, mešani zbor in orgle. Part. 2 K.

Laharnar Ivan, Šmarnične pesmi za sopran, alt, tenor in bas. Part. 1 K 30 v.

Pogačnik Ivan, Op. 8. 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K, glasovi po 20 vin.

Sattner P. Hugolin, Marijine pesmi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 50 vin.

Sicherl Josip, 25 Marijinih pesmi (Riharjevi in drugi napevi) za mešani in moški zbor. Part. 2 K, glasovi po 35 vin.

Knjigovodjo

sprejme

„Obrtno pomožno društvo“

v Ljubljani. Plam. ponudbe

1050 3-1 na gorenji naslov do 30. t. m.

Pristni panama klobuk 10 K in višje

Velika izbira istih v najnovejši obliki do najfinejše kakovosti, kakor tudi vsakovrstnih slamnikov za gospode, dečke in otroke.

O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg 5.

Zavod za pohištvo in dekoracije

Fran Doberlet,

Ljubljana, Frančiškanske ulice šte. 10.

USTANOVLJENO LETA 1857.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejšega do najumetnejšega. Skladišče tapet, oboknic okenskih karnis zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga i. t. d. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

TELEFON ŠT. 97.

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo
kakor proti pegam!
Dobiva se povsod!

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustanovljena leta 1800.

FR. ŠUPEVC

priloga velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelne-voščene sveče
842 za cerkev, pogrebe in procesije, 10-1
voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, škafih in škafih poljubne velikosti
ter poceni — Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih,
kakor tudi vosek in suho sato, po kolikor mogoče visoki
ceni — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja
točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 7. Perlesova hiša.

Dobro izvežbana

kuharica

srednje starosti, izurjena v vsem gospodinjstvu, išče službo v kakem župnišču ali pri
kaki mali družini na deželi ali tudi v mestu.
Naslov pove uprava „Slovenca“. 1100 3-1

Proda se iz proste roke

lepo posestvo

obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja
ter čez 4 ha zemljišča, tako da se lahko
rede 3 govedi in 6 prašičev. Posestvo je v
lepem kraju med Radovljico in Brezjem.
Več se poišče pri upravnistvu. 1093 4-1

Krasno

pomladansko zalogo
modnega blaga za
gospode in dame
:: priporoča ::

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg 19

Ljubljana
Prešernove ulice št. 7

Pivovarna J. Perles

priloga

izvrstno marčno pivo
v sodčkih in steklenicah.

POZOR!

50.000 PAROV ČEVLJEV!

4 pare čevljev za samo K 7.—.

Vsled plačilnega zastanka nekaterih velikih tovarn sem bil poverjen prodajati večje zaloge čevljev globoko pod lastno ceno. Prodajam torej dva para moških in dva para ženskih čevljev na zadrgo iz rjavega ali črnega galoširanega usnja z močnimi podplati, zelo elegantna, najnovejša oblika. Velikost po številkah. Prosi se za natančni naslov. 1108 3-1

Vsi štirji pari stanejo samo K 7.—.

Pošilja se po povzetju. — Zamenja dovo jena ali denar nazaj
P. LUST, izvoz čevljev, Krakov št. 383.

Razpis.

Za zgradbo vodovoda za vasi Gor. in Dol. Košana, Kal in Neverke polit. okraj Postojna, na 84.000 K

proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo do 8. maja t. l. ob 12. uri opoldne podpisanemu dež. odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je za pečatene z nadpisom:

»Ponudba za prevzetje gradbe vodovoda za vasi Gor. in Dol. Košana, Kal in Neverke, polit. okraj Postojna«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je oddati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah.

1096 3-1

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 17. aprila 1909.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko

Ilustrovani ceniki zastonj in franko

Marijin trg šte. 1.

Največja zaloga najfinejših

barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljnate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve. Raznobarvna kreda, zlate in raznobarvne bronze. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij v listih. Štampiljske barve. Ogilje za risanje. Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir. Paleta, škafice za študije. Coploli za umetnike, slikarje in pleskarje. ● ● ●

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorice po najnižji ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične, prstene in rudniške barve.

Priznana najboljša in najizdatnejša

oljnate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in hišne posestnike itd. priporoča

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizararskega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stakturnega za podobarje in zidarje.

Ustanovljeno 1832.

● ● ● Zahtevajte cenike! ● ● ●

Ceneje nemogoče!!

Nikelnaste remont, žepna ura sistem „Roskopf“-patent z eleg. verižico in obeskom K 3-50, 3 kom. K 9-50 pošilja po povzetju 1039 5-1

Mihael Horowitz, Krakov.

Dietlg. 57 63, Avstr. Ceniki zastonj in franko.

Priporočam pristno 891 5-1

istrijsko vino

lastnega pridelka na debelo po nizkih cenah in v zaprtih steklenicah belo po 56 vinarjev liter rdeče „48“

Skladišče je v Sp. Šiški št. 21 „Pod smreko“. Ivan Pužar.

Ustanovljena leta 1854. Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210.

G. AUER-jevih dedičev

Ljubljana, Wolfove ulice šte. 12, Ljubljana

Priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno

marčno pivo

v sodcih in steklenicah

Podružnice:
Praga s menjalnicami: Graben 15, Mala stran, Mest. nlica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vokal Rennweg), III. L. wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 62, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

● ● ● nakup in prodaja ● ● ●
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

● ● ● Zamenjava in eskomptiranje ● ● ●
izžrebanih zastavnic in obilgacij, srečk in kuponov.